

Dernæst foretoges:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov (om løsladelse på prøve m. v.).

Valgt blev: *Edel Saunte, Ditlevsen, Andreas Hansen, Jens Hansen, Poul Hansen (Grenaa), Frode Jakobsen, Th. Mikkelsen, K. Axel Nielsen, Helga Pedersen, Vagn Bro, Givskov Christensen, Ladefoged, Lorentzen, Erna Sørensen, Gottschalck-Hansen, Thestrup og Steen.*

Man gik derefter til dagsordenens punkt 7, som var:

Første behandling af forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om folkebiblioteker.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1279, fremsættelsen i tidenden sp. 2586).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om Danmarks Biblioteksskole.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1281, fremsættelsen i tidenden sp. 2587).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Lysholt Hansen: Jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslaget om, at revisionen af tilskudsbestemmelserne i folkebiblioteksloven udskydes til næste folketingsår.

Selvom de tilskud, der nu ydes — specielt til oplandsarbejdet — trænger hårdt til at blive forøget, er det rigtigt, som ministeren påpegede i sin fremsættelse, at bibliotekerne ikke vil komme i nogen nødsituation ved en kortere tids udsættelse. Idet jeg understreger ministerens bemærkning om „en kortere tids udsættelse“, skal jeg som sagt anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Mit parti kan ligeledes give fuld tilslutning til ministerens lovforslag om oprettelse af den selvstændige institution Danmarks Biblioteksskole. Hvis ikke krigen var kommet, havde skolen sikkert allerede været en

realitet, fordi alle, der har nær kontakt med biblioteksarbejdet, er klar over, at kravene, der stilles til bibliotekerne, er vokset så stærkt, at en virkelig faglig uddannelse af personalet er nødvendig, hvis biblioteksopgaverne skal løses tilfredsstillende i fremtiden.

Det er heller ikke kun her i landet, man har konstateret nødvendigheden af en grundig bibliotekaruddannelse. I erkendelse af den betydning, biblioteksarbejdet har for skolen, for folkeoplysningen og for skabelsen af international forståelse ved, at befolkningen har adgang til oplysning om andre lande, om vor tids sociale og økonomiske spørgsmål, har også UNESCO sat ind på oprettelse af biblioteksskoler i medlemslandene. I en af de bøger, UNESCO har udgivet med dette mål for øje, „Education for Librarianship“, skriver UNESCOs generaldirektør, Bodet — jeg beder om formandens tilladelse til et citat —:

„Folkebibliotekerne, der er tilgængelige for alle uden hensyn til klasse, race, religion og alder, er forrådskamre for kundskab og viden. Men det er ikke nok. De skal gå videre. De skal tage aktiv del i folkeoplysningsarbejdet i forbindelse med radio, film, studiekredse og udstillinger. Folkebibliotekets betydning afhænger i høj grad af bibliotekarens viden og dygtighed, og det helt rigtige resultat opnås kun, hvis bibliotekaren får den nødvendige støtte af autoriteterne både økonomisk og på anden måde.“

Selvom vi ganske rigtigt herhjemme i mange år har haft en bibliotekaruddannelse og en biblioteksskole, forekommer det mig, at ministerens lovforslag er et naturligt resultat af den udvikling, biblioteksvæsenet har gennemgået, og at det falder godt i tråd med det arbejde, der som nævnt er taget op af UNESCO.

Efter at jeg i en årrække som formand for et centralbibliotek har haft arbejdet nær ind på livet, må også jeg erkende, at en biblioteksskole på 1 år — der i realiteten kun er 9 måneder — er for lidt, fordi man i den korte tid, der er til rådighed, ikke har mulighed for at bibringe eleverne den brede indstilling til arbejdet, som er nødvendig, hvis de fuldtud skal kunne udfylde deres plads i biblioteket. Nogle vil vel nok mene, at denne indstilling får de bedst

[Lysholt Hansen.]

gennem den nuværende ordning, hvor de er med i det daglige arbejde på biblioteket i de 3 år, de skal være elever, inden de optages på biblioteksskolen. Men det tror jeg ikke; en stor del af elevtiden går nemlig nu med rutinearbejde i biblioteket — så stor en del, at eleverne simpelthen ikke får lært det, de skal.

Hertil kommer, at ikke alle bibliotekarere på de biblioteker, der har ret til at uddanne bibliotekarere, er lige velegnede til at undervise eleverne og heller ikke er lige begejstrede for det. Når der er 35 uddannelsesberettigede bibliotekere med omkring 100 bibliotekarere som lærere, er det alt andet end ensartethed, der præger eleverne, når de søger optagelse på biblioteksskolen, og det er givet, at en så stor uensartethed må vanskeliggøre arbejdet på skolen. Det er derfor, tror jeg, en stor fordel, at eleverne som foreslået kan få en mere ensartet start ved, at de skal tilbringe det første år af deres elevtid på biblioteksskolen. Denne ordning indebærer tillige den store fordel, at det allerede efter det første års forløb konstateres, om eleven er egnet eller uegnet for arbejdet. Med den nuværende ordning går eleven 3 år i uvished om, hvorvidt han eller hun kan bestå optagelsesprøven til skolen. Enhver kan sætte sig ind i, hvilket chok det må være efter 3 års forløb at få konstateret, at man ikke duer til faget. Her synes jeg nok at forslaget er mere humant med bestemmelserne om, at det er skolen, der sorterer fra efter at have fået kendskab til elevens evner både for studiet og for det praktiske arbejde, idet det jo er tanken, at eleverne skal have 9—10 timers praktisk arbejde ugentlig på et storkøbenhavnsk bibliotek i det første år på biblioteksskolen. Selvom der under den bestående ordning kun er ganske enkelte, der årlig dumper ved optagelsesprøven, er der vel ikke tvivl om, at et større antal ikke burde have været med, hvis man vil sikre sig, at kun fuldt kvalificerede bibliotekarere går ud fra biblioteksskolen.

Den foreslåede ordning, hvorefter eleverne efter at være antaget af et bibliotek skal have 1 års skole, derefter 2 års praktisk uddannelse på det bibliotek, hvor eleven er blevet antaget året forud, og endelig 1 års skole igen, hvor der sluttes af

med eksamen, giver tillige mulighed for, at bibliotekarerne på landets biblioteker får betydelig mere tid til arbejdet i biblioteket, da de nu fritages for den undervisning af elever, som i dag lægger ikke så lidt beslag på bibliotekarernes tid. Jeg tror, det er et forhold, der vil blive hilst med tilfredshed ude i kommunerne, for hvilke den foreslåede elevordning ikke skulle blive væsentlig dyrere, idet jeg har forstået, at eleverne i de to år, de er på biblioteket, skal aflønnes efter de 4—5 timer daglig, der bliver deres egentlige arbejdstid, medens de skal bruge 2—3 timer daglig til studier under overbibliotekarens vejledning efter de planer, de har fået på skolen det første år.

Med hensyn til de krav, der vil blive stillet til uddannelse og kundskaber for optagelse på skolen, går jeg ud fra, at det er tanken fortsat at forlange studentereksamen, lærereksamen med supplerende undervisning i de 3 hovedsprog eller anden uddannelse, som af bibliotekstilsynet kan godkendes som svarende dertil. Jeg kan give tilslutning til princippet i disse krav, men jeg tror dog, at vi i det udvalg, der vel bliver nedsat, må se lidt nærmere på disse bestemmelser. Da det jo i høj grad er et folkeoplysende arbejde, der skal udføres, er jeg af den opfattelse, at der må være en reel mulighed for, at også andre end lærere og studenter kan gå ind til denne uddannelse, selvom de ikke på alle felter har for kundskaber, der svarer til kravene ved studenter- eller lærereksamen. De kan f. eks. ved i en årrække at have virket i folkeoplysende eller internationalt arbejde eller på anden måde have erhvervet sig kundskaber og menneskelige egenskaber, der gør dem særdeles egnede, ja, ligefrem ønskværdige i biblioteksarbejdet. Jeg ved ikke, om sådanne folk er dækket ind ved den bestemmelse, der lyder: „eller anden uddannelse svarende dertil“. Jeg håber det, og jeg beder om, at vi kan få dette nærmere belyst.

Det glæder mig også, at uddannelsen af bibliotekarere på faglige og videnskabelige biblioteker vil blive henlagt til skolen. Jeg tror, det vil betyde meget for det stadigt stigende samarbejde mellem disse biblioteker og folkebibliotekerne, at studerende fra begge områder kommer til at færdes sammen på en fælles skole.

[Lysholt Hansen.]

Til selve lovforslaget har jeg kun et par bemærkninger. Jeg forstår det sådan, at det foreslåede skoleråd er at betragte som en instans, der skal behandle de særlige problemer, der kan opstå på grund af de to sektioner, skolen skal bestå af, og at det ikke skal være nogen bestyrelse i egentlig forstand, idet jeg i så fald ville mene, at man burde overveje, om ikke de to faglige bibliotekarforeninger burde være repræsenteret. Jeg vil også gerne høre lidt om, hvorfor der kun foreslås ansat honorarlønnede lektorer ved skolen. Rent umiddelbart vil jeg synes, at det må være en fordel, om en sådan skole ved siden af den nødvendige løse arbejdskraft havde bare en lille fast kerne af lærere. Endelig er der overfor mig rejst spørgsmålet om den begrænsning, bibliotekstilsynet gennemfører med hensyn til bibliotekernes adgang til at antage elever. Jeg beder om, at vi i udvalget får lov til at se også på dette spørgsmål og eventuelt får nogle oplysninger.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Østergaard: Hvad angår forslaget til lov om udskydelse af revisionen af lov om folkebiblioteker, var årsagen til udsættelsen i fjor den, at man ventede på en indstilling fra biblioteksrådet. Den er kommet nu i år, men det har vist sig, at forslaget vil få økonomiske følger, og derfor har den højtærede undervisningsminister efter forhandling med den højtærede finansminister vedtaget at foreslå denne udsættelse. De hensyn, der sikkert har ligget til grund for den højtærede finansministers råd til den højtærede undervisningsminister om at udsætte en lovgivning med videre økonomiske konsekvenser, kan vi fra venstres side ganske tilslutte os.

Det andet forslag — lovforslaget om Danmarks Biblioteksskole — om en ny, selvstændig 2-årig biblioteksskole indebærer jo også økonomiske konsekvenser, men disse må åbenbart have været af en sådan art, at den højtærede finansminister har fundet dem forsvarlige og har givet grønt lys. Forslaget går ud på helt at ændre folkebibliotekarernes uddannelse. Den nuværende ordning med 3 års praksis plus 1

afsluttende skoleår ændres til 1 skoleår plus 2 års praksis og 1 afsluttende skoleår.

Af bemærkningerne fremgår, at den nuværende ordning koster omkring 45 000 kr. om året, og at den nyordning, som foreslås, vil komme til at koste omkring 125 000 kr. Merudgiften, 80 000 kr. årlig, er selvfølgelig beskeden i forhold til, hvad der ellers bevilges i dette høje ting, men lovforslagets økonomiske følger er ikke udtømt med denne merudgift på 80 000 kr. årlig. Det er vor erfaring, at når ting bliver ført ind under staten eller der bliver oprettet en statsinstitution, sker der altid en kæmpe-mæssig udvikling, og vi må også regne med, at når den nye biblioteksskole bliver en statsinstitution, vil udgifterne derved blive stigende år for år; det er så sikkert som amen i kirken. Desuden må man også tage i betragtning den øgede byrde, som det vil blive for de studerende bibliotekarer, der fremtidig skal bekoste 2 års ophold i hovedstaden i stedet for som nu 1 år, og i dette år tjener de dog lidt, selvom lønnen for elever kun er beskeden. Man må også være opmærksom på, at bibliotekerne, som nu kan få 3 års elevarbejde, mister en del arbejdskraft, som må erstattes på anden vis. Disse forhold må tages med i betragtning ved vurderingen af forslagens økonomiske rækkevidde.

Dernæst skal jeg gøre nogle bemærkninger vedrørende den foreslåede nyordning, som altså går ud på 1 års skole plus 2 års praksis og så 1 afsluttende skoleår. Det er jo et nyt princip stik imod, hvad der hidtil har været praksis, i hvert tilfælde indenfor andre erhverv her i landet, hvor man begynder med den praktiske undervisning og, således som det også nu er for bibliotekernes vedkommende, slutter med et teoretisk år. Når man betænker, hvad der kræves for at blive optaget som bibliotekarelev — ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Lysholt Hansen, har allerede været inde på dette og oplyst, at eleverne skal have studentereksamen eller lærereksamen plus supplerende undervisning i de 3 hovedsprog — må jeg have lov til som lægmand at sige, at det er et stift stykke, at der ovenpå denne teoretiske uddannelse skal præsteres endnu 1 års teori, før de kan være kapable til at gå ud i praksis ved et bibliotek. Jeg vil i alt fald tro, at de netop

[Østergaard.]

efter studieårene vil trænge til praktisk arbejde, som det er nu.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, skal det første skoleår virke som en slags sigte, hvor uegnede elever kan sorteres fra. Det er vel også lidt betænkeligt, at denne sortering nu skal finde sted udelukkende på et teoretisk grundlag, idet man vel nok kan sige, at en vurdering både af praktisk og teoretisk art ville have været rimelig. Jeg er også bange for, at denne nyordning, hvorved skolen skal foretage den såkaldte sigtning, meget let vil kunne udvikle sig derhen, at det første skoleår bliver brugt som en regulering af tilgangen af bibliotekarer. Jeg behøver ikke nærmere at begrunde, at vi fra vor side er imod den slags skranker; men det er forhold, som vi kan se nærmere på i udvalget.

Angående bibliotekarernes ønsker om en øget og en bedre uddannelse kan jeg vist godt sige, at det i hvert tilfælde ikke er krav fra befolkningens side. Der er vist indenfor det læsende publikum almindelig enighed om, at vore bibliotekarer er særdeles dygtige, og at de udfylder deres plads udmærket, men jeg vil dog sige: al ære og respekt for enhver stands dygtiggørelsesbestræbelser; spørgsmålet er blot, om det, der nu foreslås, er det eneste rimelige, når alle forhold, også de økonomiske, skal tages i betragtning.

Som bilag til lovforslaget er optrykt et reglement for den nuværende biblioteksskole, og det fremgår heraf, som også den ærede ordfører for socialdemokratiet har nævnt, at reelt er dette skoleår kun på 9 måneder, og når der så længere nede i reglementet står, at ialt vil undervisningstimer og dertil hørende øvelsestimer andrage ca. 750 timer, kan man næsten ikke lade være med at foretage en beregning. Hvis man dividerer 9 måneder ind i dette timestal, giver det 84 timer pr. måned, og regner vi så med 25 undervisningsdage, giver det en nettoundervisningstid på $3\frac{1}{2}$ time pr. dag. Jeg skal naturligvis ikke gå ind på videre beregninger af denne art, men mange andre kan foretages, og det vil være rimeligt, at de bliver foretaget i et udvalg, men jeg kan ikke tilbageholde en bemærkning om, at hvis tallene er rigtige — og det må man gå ud fra, når de ledsager lovforslaget — så fore-

kommer det mig, at den nuværende 1-årige skoleordning indeholder en særdeles bred margin af tomgang, som bør udnyttes effektivt, før man går til en større udvidelse, til en 2-årig skole som foreslået. Jeg tror da, at de studerende bibliotekarer hellere vil arbejde og læse mere intensivt i 1 år og derefter være færdige fremfor at have 2 års undervisning på, skal vi sige, tre fjerdedels kraft.

Til slut vil jeg bemærke vedrørende vort biblioteksvæsen i almindelighed, at det afgørende, det centrale, er biblioteksvæsenets berøringsflade med det store, brede publikum. Vi har kunnet glæde os over fremgang på dette område, og det må naturligvis også for en del tilskrives vore dygtige bibliotekarer. Alt, hvad der tjener til at udvide og forøge denne berøringsflade med det læsende publikum, vil vi støtte, men med hensyn til lovforslaget om biblioteksskolen kan jeg godt sige, at vi foreløbig fra venstres side er meget køligt indstillet overfor det. Vor endelige stilling til lovforslaget vil afhænge af de oplysninger, vi får i udvalget, og af, om de resultater, som forslaget fører frem til, kan tilgodese de centrale krav, vi må stille til det almindelige biblioteksvæsen og dets folk.

Jacob Pedersen: Biblioteksloven af 1950 betød en stor forbedring, også økonomisk, for folkebiblioteksvæsenet her i landet. Den betød en merudgift for staten på over 1 mill. kr. om året, hvilket nok kunne give anledning til overvejelser og eftertanke både dengang og nu. Ifølge loven skulle tilskudsætterne tages op til revision i finansåret 1954—55, således at en eventuel ajourføring kunne finde sted og sætterne komme i overensstemmelse med den stedfundne prisudvikling, en naturlig foranstaltning. Denne revision blev udsat sidste år og foreslås nu i år igen udsat et år, således at revisionen først skal finde sted i folketingsåret 1956—57.

Det kunne måske undre en, at den store forbedring, modernisering, om man kan udtrykke det sådan, der fandt sted for så kort tid siden, allerede nu synes at være forældet, således at ikke kun en ajourføring af sætterne for statstilskud er nødvendig, men at der — og det er allerede sket for 1 år siden, såvidt jeg forstår — af biblio-

[Jacob Pedersen.]

teksrådet er indsendt et forslag, der helt synes at ville ændre reglerne for tilskuddets beregning. Dette forslag er nu færdigbehandlet af undervisningsministeriet og i princippet godkendt, oplyser den højtærede minister. Når jeg ikke ved denne lejlighed ønsker at give udtryk for nogen særlig forundring, hvad der måske kunne være anledning til, skyldes det, at jeg forstår det hele sådan, at en del af bibliotekernes krav og ønsker, som af den ene eller den anden grund ikke blev opfyldt ved loven af 1950, er blevet holdt i live og nu fremføres igen, og at undervisningsministeriet har ment, at grundlaget for vurderingen af disse krav og ønsker nu er et andet, således at man nu tiltræder det, som man ikke mente at kunne gå med til i 1950. Mon ikke det forholder sig således?

Den højtærede minister oplyser i sin skriftlige fremsættelse, at det nævnte forslag om ændringer af disse forhold vil betyde en intensivering og udvidelse af bibliotekernes virksomhed. Der skal nu arbejdes mere og over større områder. Det hele skal blive endnu bedre. Det koster selvfølgelig penge. Hvordan og hvorledes denne intensivering og udvidelse af virksomheden skal foregå, må vi vente med at drøfte. Jeg skal ikke her komme ind på det, og jeg skal også afstå fra visse principielle betragtninger angående dette forhold ved denne lejlighed og kun sige, at jeg har bemærket mig den højtærede undervisningsministers oplysninger om, at der ved en eventuel nyordning ikke bliver tale om at stille væsentlig større midler til rådighed for bibliotekerne. Ikke nogen merudgift af betydning for det offentlige, siger den højtærede minister, men altså dog en merudgift. Hvad man mener om dens størrelse, vil så afhænge af, hvad man lægger i ordene „væsentlig større“ og „af betydning“. Ved denne omlægning af udgifterne vil statens andel vokse med op til 2 mill. kr. om året. Lagt til den godt ene million fra 1950 vil det betyde, at der i løbet af 5—6 år er sket

en stigning i statens udgifter på 3, nærmere 3½ mill. kr. om året til biblioteksformål; det er dog penge.

Der er et spørgsmål, som den enkelte borger i dette land i disse tider stadig må stille sig selv, og det er: Har jeg råd, eller har jeg ikke råd til dette eller hint? Det forekommer mig at være et nyttigt og fornuftigt spørgsmål. Noget lignende har måske været i den højtærede ministers tanker, siden han har rådført sig med sin kollega, den højtærede finansminister, der — sådan må jeg måske opfatte det — har haft gode råd at give, og dette lovfor-slag om en udskydelse af revisionen har altså set dagens lys.

Det er særdeles betryggende at vide, at den højtærede undervisningsminister selv mener, at de store økonomiske tilskud, bibliotekerne fik fra staten ved loven af 1950, gør, at disse ikke kommer i en nødsituation, selvom revisionen udskydes et år. Vi deler denne opfattelse. Den højtærede minister mener endda, at det er bedst stemmende med folkebibliotekernes interesse at vente med revisionen. Jeg kan hertil oplyse, at mit parti vil tillægge det ganske overvejende betydning, hvad vi mener tjener befolkningens interesser og tarv i denne sag som i andre sager, og at vi ud fra et helhedssyn til sin tid vil finde vort standpunkt. Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne give tilslutning til, at man udsætter revisionen af folkebiblioteksloven.

Den højtærede undervisningsminister bemærker ved sin skriftlige fremsættelse af lovforslaget om oprettelse af en ny læreanstalt her i landet, en Danmarks Biblioteksskole, at de unge bibliotekarere efter den gældende ordning ikke længere får en tilstrækkelig omfattende orientering på biblioteksvæsenets mangfoldige områder, og at det derfor nu er nødvendigt at indføre en nyordning. Det er mig bekendt, at man fra folkebibliotekernes side længe har ønsket og arbejdet for en intensivering og rationalisering af de unges uddannelse, og nu har

[Jacob Pedersen.]

man fået følge af de videnskabelige og faglige biblioteker. Resultatet af drøftelserne er det foreliggende lovforslag. Kravet om en virkelig faglig uddannelse af bibliotekarerne ved landets biblioteker mener man vil opfyldes ved oprettelse af denne biblioteksskole med rektor og lektorer, skoleråd og undervisningsplan, alt i henhold til lovforslaget. Al biblioteksvidenskab og alt biblioteksarbejde skal udgå fra denne skole og dens styrende råd på 3 medlemmer, biblioteksdirektøren, rigsbibliotekaren og en repræsentant for undervisningsministeriet, og dette i forbindelse med en ændring af de unges uddannelse skulle foranledige en mere intensiv udnyttelse af vore biblioteker og en større interesse hos befolkningen for at skaffe sig viden og indsigt fra bøgernes verden. Mon ikke befolkningens interesse for bøger, dens læse- og lærelyst, har andre og dybereliggende årsager? — jeg tænker f. eks. på besættelsestidens vældige stigning i antallet af bogudlån på bibliotekerne og på den afgørende rolle, bibliotekerne og bøgerne i den tid kom til at spille for befolkningen, der herigennem uddybede og udviklede sin viden og indsigt. Jeg tænker også på folkebibliotekernes første tid, pionertiden, da bibliotekerne skød op som paddehatte rundt om i sognene og kommunerne og bøgerne blev menigmands ven og ejendom. Det hele groede op ude i befolkningen, og herfra bør udviklingen efter min mening stadig komme. De folk, der byggede det hele op, kunne nøjes med et tre måneders kursus hvertandet år; det er nu efterhånden for de unge bibliotekarers vedkommende blevet til 1 års kursus på biblioteksskole efter en elevtid på et bibliotek på 3 år, således at det, man forstår ved læretiden, består af 3 års praktisk biblioteksarbejde efterfulgt af 1 års teoretisk undervisning. Hvorfor det skulle være bedre, således som man nu foreslår, med 1 års elementær undervisning på skole, derefter 2 års praktisk uddannelse og som afslutning 1 års undervisning på skole igen, står mig ikke helt klart.

Nyordningen betyder, at den teoretiske undervisning på skole udvides fra 1 til 2 år, medens den praktiske uddannelse på bibliotek tilsvarende afkortes med 1 år, således at det, man må kalde elevtiden, uforandret

bliver 4 år. Det er, som jeg sagde før, ikke umiddelbart indlysende for mig, at denne nyordning skulle være bedre end den gamle ordning, selvom jeg nok har set i bemærkningerne til lovforslaget, at man derved mener at opnå en bedre fordeling af det teoretiske og praktiske stof. Jeg er indforstået med, at de bibliotekarere på de ledende biblioteker, der står for uddannelsen af de unge, med denne nyordning med yderligere 1 års skolegang vil blive lettet betydeligt i et krævende arbejde. Det er mit partis principielle opfattelse, at en 3-årig praktisk uddannelse på et bibliotek, hvor de unge bliver biblioteksminde, kommer ind i ånden og atmosfæren og arbejdet på et bibliotek under en dygtig og ansvarsbevidst leders vejledning, altså under mesterlærlingprincippet, er en særdeles sund og naturlig uddannelsesform, som man ikke uden videre bør forlade, og som der må foreligge tungtvejende grunde for at ændre. Vi vil meget gerne høre, om der foreligger sådanne grunde.

Den i det foreliggende lovforslag foreslåede nyordning stiller imod en yderligere teoretisk uddannelse på bekostning af den praktiske og går således i modsat retning af det, vi mener er det ønskelige, det sunde og naturlige. Lovforslaget synes at stille imod at fremskaffe det, som kaldes overkvalificeret arbejdskraft, en tendens, der er ved at brede sig i nutiden, og som gør, at man — mange gange på grund af særlige følelser og fornemmelser — arbejder sig bort fra det oprindelige, det fornuftige og naturlige; og ved siden af det meget andet, der kan være at sige om denne tendens, vil den altid virke fordyrende. Vi advarer mod en sådan udvikling. Jeg må måske minde om mundheldet: eet er et søkort at forstå, et andet skib at føre — det har stadig gyldighed, i dag måske mere end nogensinde.

I betænkningen fra 1948 vedrørende videnskaberne fremme i Danmark ved foranstaltninger fra statens side findes der i det afsnit, der omhandler forøgelsen af de videnskabelige bibliotekers kapacitet, en bemærkning — som jeg kan tilslutte mig — om, at der for forskerne her i landet i så vid udstrækning som muligt må være fri og let adgang til bøger og litteratur om de emner, der arbejdes med, og at det er af vital

[Jacob Pedersen.]

betydning og interesse for videnskaben, at bibliotekerne er helt på højde med de opgaver, de måtte blive stillet overfor. Hvis der er opstået særlige situationer på dette område, hvis der er noget her, der ikke virker, som det skal, må vi selvfølgelig tage det op til drøftelse, men jeg har ikke i det foreliggende materiale fundet noget, der tyder på, at det er tilfældet.

Det var en del principielle betragtninger, men sagen har også en finansiel side; den højtærede minister var selv inde på dette ved fremsættelsen af lovforslaget om udskydelse af revisionen af lov om folkebiblioteker, hvor han udtalte, at det er i bibliotekernes interesse i den givne situation at vente med gennemførelsen af en reform. Skulle den højtærede minister komme på den tanke, at det også ville være det rigtige af hensyn til den rådende økonomiske situation at vente med oprettelsen af denne nye læreanstalt, som vil pålægge staten en merudgift i første omgang på 80 000 kr. årligt — ingen ved jo, hvad det kan blive til med pensioner og lønninger — vil han være i overensstemmelse med mit partis synspunkt i denne sag. Vi mener ikke, at den økonomiske situation her i landet for tiden er sådan, at den opfordrer til oprettelse af nye læreanstalter, tværtimod, selvom vi erkender, at vore biblioteker i højeste grad er folkeoplysende og folkeopdragende og dermed — som det engang er sagt — folkenyttige institutioner, der har krav på gode kår.

Mit parti vil ud fra de bemærkninger af principiel og finansiel karakter, jeg her har fremført, medvirke til behandling af lovforslaget i det udvalg, som vi mener bør nedsættes til en tilbunds gående drøftelse af disse forhold.

Svend Jørgensen: Jeg kan ligesom de øvrige ærede ordførere slutte mig til den tanke, at revisionen af lov om folkebiblioteker på grund af forholdene bør udskydes endnu et år, og jeg skal derfor anbefale lovforslaget herom.

Med hensyn til lovforslaget om Danmarks Biblioteksskole ønsker jeg at sige følgende. Når man har fulgt folkebibliotekernes meget stærke vækst her i landet siden den første bibliotekslovs vedtagelse i 1920 og specielt

de vordende bibliotekarers uddannelsesforhold, må man sikkert erkende, at der her er tale om en sag, som bør følges med agtpågivenhed. Siden man begyndte i 1918 med et 3 måneders kursus, der endda kun afholdtes hvert andet år, er man efterhånden nået op på en 4-årig uddannelse med en 3-årig elevtid ved et større folkebibliotek og et afsluttende 1-årigt ophold på statens biblioteksskole, og så skal eleven endda have bestået studentereksamen eller lærereksamen med supplerende undervisning i de tre fremmede hovedsprog eller have en anden uddannelse, der kan godkendes som svarende hertil. Denne uddannelse må siges at være god og forsvarlig, når det drejer sig om folkebibliotekarere, men næppe tilstrækkelig, hvis der er tale om personale til de videnskabelige biblioteker. Derfor har Danmarks Biblioteksforening udarbejdet forslag til en nyordning, som er tiltrådt af biblioteksdirektøren og rigsbibliotekaren.

Dette forslag har den højtærede undervisningsminister nu fremsat som forslag til lov om Danmarks Biblioteksskole — således skal skolen nu kaldes. Uddannelsen skal nu strække sig over 4 år, hvoraf det første og det sidste år skal tilbringes på biblioteksskolen; det betyder altså for folkebibliotekarere en udvidelse af undervisningstiden på biblioteksskolen med et år. Jeg finder, det vil være naturligt, at de videnskabelige og faglige bibliotekers personale, som hidtil ikke har fået nogen biblioteksfaglig uddannelse, får uddannelse fælles med de vordende folkebibliotekarere, og at undervisningen henlægges til biblioteksskolen.

For folkebibliotekarere finder jeg imidlertid den nuværende uddannelse tilstrækkelig. Med den foreslåede udvidelse vil biblioteksskolen få et sådant omfang, at den i forslaget foreslås nyorganiseret som en selvstændig institution med egen rektor og et skoleråd, der er direkte ansvarligt overfor undervisningsministeren. Dette skoleråd skal bestå af biblioteksdirektøren og rigsbibliotekaren samt en repræsentant for undervisningsministeriet. Om det er den rigtige form for skolen og for skolens undervisning, kan vi måske se nærmere på i udvalget.

Den her foreslåede nyordning vil koste

[Svend Jørgensen.]

staten ca. 80 000 kr. mere årlig end i øjeblikket, og de 34 000 kr. må skrives på de faglige og de videnskabelige bibliotekers konto. Det er måske ikke nogen stor sum i betragtning af, at Danmarks Biblioteksskole fremtidig vil kunne regnes lige med farmaceutisk læreanstalt, tandlægehøjskolen, statens lærerhøjskole o. s. v. Jeg gør imidlertid opmærksom på, at den danske bibliotekarstand også omfatter en tredje kategori, nemlig bibliotekarerne ved de mange små sognebiblioteker. De er slet ikke nævnt i forslaget, og overfor dem var måske en hjælpende hånd lige så påkrævet som overfor personalet ved de faglige biblioteker. Sognebibliotekarerne sidder under små forhold og udretter et betydeligt arbejde for vort hele kulturelle liv. Centralbibliotekerne tager sig af dem, siger man, ved korte kursus, ved bogudvalgsmøder o. lign. Ja, det er sandt nok, men jeg mindes fra min egen bibliotekartid ved et lille sognebibliotek, hvordan et kursus i København kunne virke forfriskende og inciterende.

Lad mig slutte med at lægge et godt ord ind for sognebibliotekarerne: gør nu ikke biblioteksskolen så fin og fornem, at sognebibliotekarerne ikke tør komme der, luk ikke skolens porte i sommerferien, men lad også de små bibliotekarer få del i skolens goder.

Med disse forbehold skal jeg hermed anbefale lovforslaget.

Alfred Jensen: Da vor ordfører, det ærede medlem fru Petra Petersen, på grund af isvanskelighederne er forhindret i at komme tilstede, skal jeg i hendes fravær knytte et par bemærkninger til de foreliggende forslag.

For det første vil jeg gerne sige, at vor gruppe er velvilligt indstillet overfor alt, hvad der tjener til at udvide, udvikle og forbedre vort biblioteksvæsen, at vi stiller os velvilligt med hensyn til de udgifter, der måtte være nødvendige i så henseende, og at vi betragter penge givet ud hertil som værende givet godt ud. Dette er også bestemmende for vor stilling til de foreliggende to lovforslag.

Hvad det første forslag angår, om udskydelse af revisionen af lov om folke-

biblioteker, kan vi ikke gå ind for den tanke, ministeren her gør sig til talsmand for. Det er jo erkendt her fra talerstolen, at en ændring er tiltrængt. Jeg ser nok, at der i bemærkningerne til lovforslaget og i ministerens skriftlige fremsættelse står noget om, at der ikke behøver at ske noget katastrofalt, at folkebibliotekerne ikke vil komme i en nødsituation, selvom man går til en sådan udskydelse af revisionen.

Vi kan ikke give tilslutning til en sådan opfattelse. De beløb, det her drejer sig om, bør efter vor mening skaffes tilveje og kan efter vor mening også skaffes tilveje. Der er jo ikke oplyst noget særligt om, hvad det vil koste, men når man tager i betragtning, at finansministeren ved finanslovforslagets fremsættelse i november måned i fjor oplyste, at man regnede med 450 mill. kr. i overskud på statens budget i år, og at man stræber efter at få et noget lignende overskud til næste år, synes jeg, det er ganske urimeligt, at der skal spares på denne konto. Vi kan altså ikke give tilslutning til forslaget om at udskyde denne revision; vi mener, den bør foretages i indeværende samling, så meget desto mere som de forberedende arbejder jo alt er gjort og det, der står tilbage, kun er at give dem lovs-kraft og afholde de udgifter, der vil være forbundne dermed.

Det andet forslag, om oprettelse af Danmarks Biblioteksskole, kan vi derimod give vor tilslutning. Der kunne nok være anledning til at fremsætte bemærkninger om dette forslag, men da vi jo har en ordfører, der har arbejdet med problemet, skal jeg afholde mig derfra i denne omgang og indskrænke mig til at sige, at vi vil støtte forslaget, og så forbeholder vi os at vende tilbage til enkeltheder i forslaget, når det — forhåbentlig inden længe — kan komme til anden behandling.

Søren Olesen: Heller ikke mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Alfred Jørgensen, er kommet tilstede, og jeg skal derfor sige ganske lidt om de foreliggende lovforslag.

Vi kan tiltræde udskydelsen af revisionen af loven om folkebiblioteker og derved imødekomme ministerens ønske; vi håber så, at der, når revisionen til sin tid skal fore-

[Søren Olesen.]

tages, må komme et forslag frem, som både kan kaldes økonomisk forsvarligt og give bibliotekerne gode kår.

Med hensyn til lovforslaget om Danmarks Biblioteksskole vil jeg sige, at det ikke er noget stort og afskrækkende beløb, det drejer sig om, hvis det så blot ikke kan befrygtes, at det bliver større, og hvis man kan sige, at det var et virkeligt savn, der blev afhjulpet. Nu har der tidligere været udtalt tvivl om, hvorvidt der virkelig er stærkt brug for en sådan forøget uddannelse, og det stiller jeg mig også noget tvivlende overfor.

Biblioteksvæsenet er jo et meget begrænset felt. Jeg har kigget lidt på de forskellige fag, som skolen har optaget. Der er naturligvis opregnet mange ting, men de er allesammen meget nært beslægtede. Man kunne nævne et fag som biblioteksbygninger. Naturligvis kan biblioteksfolk få lidt kendskab til indretning og udstyr, men at bygge bygninger må dog vel stadig være en arkitekt-opgave. Jeg mener, at en del af de fag, som er nævnt, kun kan kræve lidt tid, og det er vel også meningen, at det er hovedfagene, der særlig skal lægges vægt på. Hvis det virkelig er nødvendigt at udvide den teoretiske uddannelse med et år, kunne den jo eventuelt gives i form af et supplerende kursus senere hen, idet det vel ikke er alle biblioteksassistenter, som får brug for en så vidtgående uddannelse som den her påtænkte.

Endelig er der et punkt, jeg gerne vil fremdrage ganske kort. Det er i § 5 omtalt, at biblioteksrådet fastsætter betingelserne for optagelse på skolen, forsåvidt angår de elever, der ønsker at uddanne sig til bibliotekarere ved folkebibliotekerne. Der er således fastsat betingelser med hensyn til den forudgående uddannelse, såsom lærer-eksamen eller studentereksamen, men med hensyn til assistenterne ved de faglige og videnskabelige biblioteker kan der måske blive tale om noget andet. Under folkebibliotekerne må vel imidlertid også regnes sognebibliotekerne. Jeg kan dog ikke tænke mig, at man for personalet ved disse vil kræve en uddannelse som den, der her er tale om. De allerflESTE sognebiblioteker kan slet ikke magte at lønne en bibliotekar med en sådan uddannelse. Men spørgsmålet kan alligevel dukke op, da vi har mindre sogne-

biblioteker og større sognebiblioteker. Jeg vil i alt fald gerne lægge et godt ord ind for, at man bevarer, om jeg så må sige, en fri uddannelsesform. Der er en mængde bibliotekarere og assistenter både ved de mindre og ved de større sognebiblioteker, som ikke har, hvad man kan kalde en egentlig biblioteksmæssig uddannelse, men som igennem deres praktiske arbejde i et bibliotek helt fra dets oprettelse har fået den dygtighed, som er nødvendig. De har gjort et godt og dygtigt arbejde, tit for en ringe løn, og det må vi i alt fald ikke slå i stykker.

Vi må her være meget varsomme og fremdeles holde den vej farbar, så man ikke lægger en forøget økonomisk byrde på disse biblioteker ved at kræve for stor en uddannelse af de bibliotekarere og assistenter, som skal virke der.

Bibliotekssagen har her i Danmark nydt overordentlig stor velvilje fra befolkningens og de kommunale myndigheders side. Der er gjort et stort frivilligt arbejde, og det har vist sig, at det har kunnet fremme bibliotekssagen, således at bibliotekerne i dag har en stor betydning i oplysningsmæssig henseende for den danske befolkning. Jeg vil derfor være meget betænkelig ved at fastsætte så strenge bestemmelser for uddannelsen til bibliotekar, at det skulle afholde nogle fra at vie deres kræfter til dette arbejde og pålægge bibliotekerne øgede udgiftsbyrder. Hvis vi kræver en stor uddannelse af bibliotekarere og deres assistenter, vil de også uundgåeligt møde med tilsvarende lønkrav, som placerer dem i forhold til den uddannelse, de har.

Jeg må derfor stille mig afventende, indtil vi ser, hvordan det går i udvalget, hvordan de forskellige problemer, som også andre ordførere har draget frem, og som jeg her har peget på, får deres endelige løsning.

Undervisningsministeren (Bomholt): Der synes jo også her i salen at være spredte isforekomster, men selvom klimaet er lidt køligt i dag, er det dog ikke utænkeligt, at det kan ændre sig således, at det kan blive forår også for bibliotekarerne.

Det synes, som om ikke alle ordførerne har villet forstå bibliotekernes vældige betydning for vor folkekultur. Hele det folkekulturelle arbejde, sådan som det udføres gennem vore mange forskellige

[Undervisningsministeren.]

organisationer, hviler jo på bibliotekerne, deres arbejde og deres bogbestand. Biblioteket er både skole og universitet for den jævne mand, og det synes ikke helt klart at fremgå af alle ordførertalerne.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Lysholt Hansen om, at kravene til bibliotekarerne er steget så væsentligt, at en mere metodisk og bedre udbygget uddannelse er nødvendig. Det ærede medlem ønsker en nærmere undersøgelse af skolerådets sammensætning, eventuelt omfattende også repræsentanter for biblioteksorganisationerne, og ønsker spørgsmålet om de honorarlønnede lektorer lidt nærmere belyst. Det vil naturligt kunne ske i udvalget.

Det ærede medlem hr. Østergaard indtog en noget kølig holdning til begge forslagene. Spørgsmålet om revision af selve folkebiblioteksloven har været til behandling i de store kommunale organisationer, og det forslag, som ministeriet for sit vedkommende har udarbejdet, er derefter blevet tiltrådt af sognerådsforeningerne, så jeg tror nok, at der også i de kredse, som det ærede medlem repræsenterer, er forståelse for de ønsker, der her er fremme. Det er jo sådan sin egen sag at tale venligt om de dygtige bibliotekarer, men alligevel ikke at ville anerkende de dygtige bibliotekarers indstilling, når de ønsker deres uddannelse videreført. Det ærede medlem var inde på den tanke, at biblioteksskolen kunne være andet end en statsinstitution. Kunne det ærede medlem virkelig tænke sig, at det skulle være en privat institution? Det ærede medlems filosofi på det punkt var noget uklar.

Også det ærede medlem hr. Jacob Pedersen var noget køligt afventende overfor forslaget og betoned, at det kostede penge. Jeg må måske her citere en ikke ukendt konservativ kulturel personlighed, nemlig det ærede medlem hr. Hvidberg, der i sin søndagstale for FOF fornylig udtalte, at der ydes relativt beskedne beløb til kulturelle formål her i landet. Jeg for mit vedkommende kan ikke se, at den foreslåede uddannelsesform, 1 + 2 + 1, skulle være ringere end den nuværende. Jeg må tværtimod mene, at det er fremskridt, der her gennemføres.

Det ærede medlem hr. Svend Jørgensen gjorde med rette opmærksom på de små sognebibliotekers stilling og rejste spørgsmålet om uddannelse indenfor rimelige rammer også for sognebibliotekarerne. Det vil være rimeligt, at vi tager det spørgsmål op til en nærmere undersøgelse i det kommende udvalg.

Som sagt, jeg vil alligevel tro og håbe, at bibliotekarernes bestræbelser og ønsker vil møde velvilje tilsidst.

Lysholt Hansen: Jeg er ked af det ærede medlem hr. Østergaards noget afvisende holdning overfor forslaget om biblioteksskolen. Efterhånden som det ærede medlems tale skred frem, fattede jeg dog en lille smule håb, idet jeg efter at have tænkt lidt på de argumenter, det ærede medlem fremførte mod en sådan skole, tror, at vi ved nærmere belysning af disse argumenter i udvalget måske vil kunne finde frem til et resultat.

Det ærede medlem pegede på, at de pågældende biblioteker ville miste en del af deres arbejdskraft. Jeg tror ikke, det passer, for realiteten er jo den, at bibliotekerne efter det første år får de unge hjem til 2 års reelt arbejde i biblioteket. Man undgår den spildtid, man har i øjeblikket. Det er begrænset, hvad det første år kan give eleverne rent biblioteksmæssigt. Det ærede medlem havde fået den opfattelse, at eleverne skulle bedømmes på teoretisk grundlag efter det første år i skolen. Det er ikke rigtigt. De skal, som jeg påpegede, have praktisk undervisning ved de københavnske biblioteker. Det vil altså sige, at man får mulighed for at bedømme, om de har evner og sans for faget og har god indsigt i det, således at de virkelig kan tage fat, når de kommer hjem på biblioteket. Det finder jeg er meget, meget vigtigt.

Så siger det ærede medlem hr. Østergaard, at det er et stift stykke, at der ovenpå studentereksamen kræves 2 års teori. Jeg synes ikke, det er et så stift stykke endda, for det er en kendsgerning, at en student, der kommer ud på et bibliotek som elev, i almindelighed har meget ringe tilknytning til den brede befolkning. Jeg forstod på det ærede medlem, at venstre ville støtte alt, hvad der tjener til at sprede belæring i samfundet.

[Lysholt Hansen.]

Jeg vil gerne pege på, at jeg tror virkelig, at denne form med først 1 års undervisning på skole vil give de unge mulighed for at erhverve sig en sådan forståelse af andre samfundslag og ikke mindst et sådant grundlag, at de kan gå ud og gøre et arbejde også i sognebiblioteket derhjemme. Jeg vil gerne som formand for et kommunebibliotek fremhæve, at det er denne tids store biblioteksmæssige opgave at få arbejdet ude i sognebibliotekerne rigtigt sat i gang. Der er mange steder, hvor man slet ikke har sognebiblioteker endnu. Det skal komme i 1960, og hvis arbejdet fra 1960 og fremetter skal komme ind i den rigtige gænge, er det vigtigt, at vore centralbiblioteker har en flok bibliotekarer, der virkelig har gennemgået en grundig uddannelse, så de kan rådgive ude i sognebibliotekerne, hvor det ikke er fuldt uddannede bibliotekarer, der skal udføre arbejdet. Jeg vil gerne støtte det ærede medlem hr. Svend Jørgensen, når han siger, at det for disse bibliotekarer ude omkring er forfriskende at få støtte fra de uddannede bibliotekarer og også at komme på kursus.

Jeg tror som sagt, at vi må kunne finde hinanden i udvalget, for de indvendinger, det ærede medlem hr. Østergaard kom med, var ikke sådanne, at de skulle kunne affærdige forslaget om biblioteksskolen. Det eneste punkt, hvor jeg tror det ærede medlem i nogen grad har ret, er, at det måske nok vil blive en smule dyrere for eleverne. Jeg har prøvet på at beregne det for det kommunebiblioteks vedkommende, hvor jeg er formand, og der viser det sig, at eleverne med den foreslåede ordning får en indtægt i løbet af de 4 års læretid, der ligger ca. 1 200 kr. højere end den, de får nu. Disse 1 200 kr. vil vel ikke dække det, det koster at være 1 år i København, så på det punkt har det ærede medlem ret. Men forhåbentlig kan der også af studiefonden gives hjælp til unge bibliotekarer til videre studier.

Jeg vil også gerne sige til det ærede medlem hr. Jacob Pedersen, der ikke forstod, hvorfor det skulle være bedre med et teoretisk år først, at jeg synes, det ligger helt klart, idet man herved får en chance for i løbet af det første år at sortere de uegnede elever fra, og det er noget meget centralt,

for egentlig er det jo et chok for en ung mand eller kvinde — og det drejer sig om 4—5 stykker hvert år — at dumpe efter at have været elev på et bibliotek i 3 år; det er et chok så at få at vide, at man ikke duer. Det er jo ikke helt unge mennesker, der går ind i biblioteksuddannelsen. Alene heri og forøvrigt også i andre ting er der god argumentation for at støtte forslaget om det første år som teoretisk. For mig er det centrale, at eleverne virkelig får et grundlag og en uddannelse, så at de ingen spildtid får, når de kommer ud i arbejdet ude i bibliotekerne. Jeg håber på et godt resultat.

Jeg vil gerne i anledning af det ærede medlem hr. Svend Jørgensens bemærkning om uddannelsen for sognebibliotekarerne høre, hvad ministeren kan svare på det. Jeg håber, at den bestemmelse i seminarieloven, vi lavede sidste år, og hvorved det blev pålagt seminarierne at give lærerne på seminarierne en virkelig uddannelse både i udlån og i bogkundskab, virkelig bringes til udførelse på vore seminarier. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han er i stand til at svare på, hvorledes denne paragraf i seminarieloven er blevet efterfulgt ude omkring på seminarierne.

Østergaard: Jeg har kun ganske få bemærkninger i denne omgang. En del af det, det ærede medlem hr. Lysholt Hansen kom med i anden omgang, egner sig nok bedst til diskussion i udvalget.

Med hensyn til spørgsmålet om, at eleverne skulle sorteres på et teoretisk grundlag, er det måske nok rigtigt, at det første års skolegang også indebærer en del praktisk biblioteksarbejde, men der står i hvert fald i bemærkningerne, at det er hensigten, at uegnede elever skal sorteres fra det første år. Om det endog måske var lidt forkert, hvad jeg sagde, at de skulle sorteres fra på et teoretisk grundlag, så kan jeg i hvert fald rette det derhen, at de fortrinsvis skal sorteres fra på et teoretisk grundlag.

Endelig et par ord til den højtærede undervisningsminister. Jeg følte det nærmest henvendt til mig, da ministeren sagde, at det nok ikke rigtig var gået op for ordførerne, hvilken betydning bibliotekerne har. Jeg vil protestere mod, at den højtærede undervisningsminister påtager sig at be-

[Østergaard.]

dømme min forståelse deraf, for jeg skal personlig erkende, at jeg har haft umådelig meget ud af bibliotekerne både det ene og det andet sted. Jeg ville ønske, at den største part af den danske befolkning måtte komme til at høste lige så store rigdomme gennem bibliotekerne, men derfra og så til at slutte, at den foreslåede skole skal kunne virke i denne retning, er et langt spring.

Jeg må også anholde en bemærkning fra den højtærede undervisningsminister, som gik ud på, at jeg var køligt stemt, eller at venstre var køligt stemt overfor begge forslag. Så må den højtærede undervisningsminister ikke have forstået mig rigtigt, for jeg gav min fulde tilslutning til forslaget om udskydelse af revisionen af loven om folkebiblioteker.

Med hensyn til, at jeg ikke skulle ønske, at bibliotekarerne skulle have en øget uddannelse, vil jeg gøre opmærksom på en bemærkning, jeg fremkom med. Jeg sagde: al ære og respekt for enhver stands dygtig-gørelsesbestræbelser. Men hvis bibliotekarerne mener, at de har brug for en øget uddannelse, kan man måske også bruge det ordsprog, at hvor der er vilje, er der også vej, og hvis man ønsker at supplere sin uddannelse, kan det vist også udmærket ske i praksis, og dermed har jeg ikke afvist en yderligere undervisning og uddannelse af bibliotekarerne. Jeg tillod mig at henvise til — og det fik jeg intet svar på af ministeren — at indenfor den nuværende 1-årige skole er der så stor margin for tomgang — jeg brugte det udtryk — at jeg vil tro, at uddannelsen af bibliotekarerne på skolen kunne intensiveres ganske betydeligt indenfor de nuværende rammer.

Med hensyn til, at jeg skulle have sagt, at jeg ønskede, at biblioteksskolen skulle være en privat institution, må jeg sige, at jeg naturligvis må have udtrykt mig forkert, for den nuværende biblioteksskole er jo også en form for statsskole. Men det, jeg er lidt bange for, er det, der står visse steder i bilagene til forslaget, at det tilsigtes, at Danmarks Biblioteksskole skal være noget i retning af landbohøjskolen, statens lærerhøjskole og andre højere læreanstalter. Så ved vi ikke, hvor vi er henne med omkostningerne, for vi har jo set, hvordan den slags kan udvikle sig.

Jeg skal indskrænke mig til disse bemærkninger.

Svend Jørgensen: Det glæder mig meget, at den højtærede undervisningsminister gav mig ret i det, jeg sagde om sognebibliotekarerne. Ministeren udtalte endda, at sognebibliotekarerne skulle ikke blive glemt — sådan forstod jeg det. Jeg må imidlertid stadigvæk mene, at folkebibliotekarernes uddannelse nu er god nok. Der kræves studentereksamen eller lærereksamen med 3 sprog som adgangsbetingelse. Dertil kommer 4 års uddannelse, 1 år på biblioteksskolen og 3 års praksis ved et større folkebibliotek. Jeg finder stadigvæk, at denne uddannelse er god nok og tilstrækkelig.

Undervisningsministeren (Bomholt): Jeg synes, at det ærede medlem hr. Svend Jørgensen pludselig marcherer i den forkerte retning. Jeg håber, vi kan kalde det ærede medlem tilbage på den rigtige vej.

Det ærede medlem hr. Lysholt Hansen spurgte mig vedrørende seminarierne, om der var kommet en undervisning i gang her i tilknytning til bibliotekerne med indøvelse i bøgernes brug, biblioteksbenyttelse o. s. v. Seminarieloven er så ung og så ny, og det arbejde, der udføres i tilknytning til den, er først i sin begyndelse, så jeg tør ikke svare afgørende på dette spørgsmål, men jeg føler mig overbevist om — på grundlag af det forberedende arbejde, jeg har deltaget i — at seminarierne vil nære interesse for at gå ind i det arbejde, der her er tale om. Jeg føler mig aldeles overbevist om, at det ikke for seminarierne vil være noget problem at bringe eleverne i tilknytning til bibliotekerne.

Det ærede medlem hr. Østergaard talte stadigvæk om en stor skole. Det drejer sig altså om en skole til 125 000 kr. årlig — ja, jeg ved såmænd ikke, jeg er tilbøjelig til at tro, at adskillige landsbyskoler koster mere i drift. Jeg er i hvert fald klar over, at der er mangfoldige købstadskoler, der koster mere. Selvom man ikke skal under-vurdere den udgiftsforøgelse, der her er tale om, synes jeg heller ikke, at man ligefrem skal male Fanden på væggen. (*Jensen-Brobby:* Garanterer ministeren, at det holder?). Det ærede medlem hr. Jensen-Brobby og jeg har i vor lange tid herinde i folke-

[Undervisningsministeren.]

tinget lært, at man ikke skal sige for meget på disse områder, men nu må det ærede medlem trods alt ikke le altfor højt, når jeg siger, at jeg føler mig overbevist om, at dette forslag med biblioteksrådets og biblioteksforeningernes tilslutning virkelig er alvorligt ment, og budgettet, som vi har undersøgt, synes at være fuldkommen korrekt og rigtigt; jeg kan for mit vedkommende med god samvittighed gå ind for det og anbefale det. Hvordan verden i løbet af det kommende halve århundrede ændrer sig, er der ingen af os der ved noget om, men at udgiftstallene skulle ændre sig væsentligt under forudsætning af, at pengenes værdi ikke ændrer sig væsentligt, det kan jeg ikke tro.

(Kort bemærkning).

Svend Jørgensen: For ikke at blive misforstået vil jeg gerne sige, at det er min mening, at folkebibliotekarerne kan nøjes med 1 år på biblioteksskolen, medens derimod de faglige og videnskabelige bibliotekers personale skal gå der i 2 år.

Undervisningsministeren (Bomholt): Jeg synes, det er et vældigt plus, at de to grupper af bibliotekarere går sammen og skaber en fælles løsning; man kunne godt have tænkt sig, at de ville tilstræbe at opnå hver sin skole. Jeg synes, det er glimrende, at de søger en fælles uddannelse, selvom de videnskabelige bibliotekarere må have lagt deres undervisning tilrette på en særlig måde. Jeg håber, at det alligevel trods alt lykkes os at marchere videre ad den rigtige vej.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Lysholt Hansen: Jeg vil gerne foreslå, at forslag til lov om Danmarks Biblioteksskole henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Udvalget angående „Kongeriget Danmarks Hypotekbanks“ beretning for regnskabsåret 1954—55 har afgivet betænkning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 15. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om Danmarks Biblioteksskole.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ydelse af ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om dyrtidstillæg til arbejdsløse [af Alfred Jensen m. fl.].

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Alfred Jensen m. fl.].

Mødet hævet kl. 16²².

52. møde.

Onsdag den 15. februar kl. 13.

Formanden: Folketingsmand Poul Sørensen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil undervisningsministeren medvirke til, at kravet om embedsboliger ved skolebyggerier opgives, så alle kræfter samles om at skaffe selve undervisningen bedst mulige vilkår?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid efter spørgetiden i dag.

I skrivelse af 7. februar d. å. anmoder udenrigsministeren om, at folketinget i overensstemmelse med artikel 25, jfr. artikel 26, i statutterne for Det europæiske Råd vil foretage valg af Danmarks repræsentanter og stedfortrædere i Det europæiske Råds rådgivende forsamling til forsamlingens 8. ordinære samling, der vil blive åbnet 16. april 1956. Der skal vælges 5 repræsentanter og 5 stedfortrædere.

I skrivelse af gårs dato anmoder ministeren for handel, industri og søfart under henvisning til § 4 i lov nr. 116 af 7. april 1936 om Danmarks Nationalbank om, at der må blive foretaget nyvalg af 8 medlemmer af folketinget til bankens repræsentantskab for et tidsrum af 5 år fra 1. april d. å.

I skrivelse af gårs dato anmoder ministeren for offentlige arbejder om, at der må blive valgt et nyt medlem til for tiden indtil den 1. april 1958 at indtræde i det i § 2, stk. 6, i lov nr. 257 af 27. maj 1950 om omnibus- og fragtmandskørsel med motor-køretøjer omhandlede landsnævn i stedet for folketingsmand Foged, der har ønsket at udtræde af nævnet fra 1. marts d. å. at regne. Såfremt den nuværende stedfortræder for Foged måtte blive valgt til medlem af nævnet, anmoder ministeren om, at der samtidig foretages valg af en ny stedfortræder.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Adolph Sørensen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren for offentlige arbejder forbyde anvendelsen af salt og saltholdige stoffer til optøning på veje, gader og fortove?“

Adolph Sørensen: Jeg kunne have ønsket, at den højtærede minister for offentlige arbejder havde været med mig på min tur herind i dag og oplevet, hvordan man må pløje sig frem gennem saltsøle ad Valby Langgade, over Dybbøls bro, ad Vigerslev allé til Christiansborg, for så havde jeg måske haft en sikrere baggrund for at indtage den højtærede minister for min opfattelse.

Når jeg har stillet dette spørgsmål til den højtærede minister for offentlige arbejder, må det ses på baggrund af, at det synes at blive mere og mere almindeligt, at der rundt om på veje, gader og fortove anvendes salt til optøning. Til dem, der vil mene, at dette forhold ikke er af en sådan betydning, at det kan motivere, at sagen rejses, vil jeg tillade mig at sige: det må skyldes, at de ikke helt har tænkt problemet til bunds. Man behøver bare at erindre sig, hvor kolossale værdier der er bundet i den danske bilpark, i motorcykler, knallerter, cykler og andre transportmidler iøvrigt.

Jeg vil gerne, også som bilist, anerkende de bestræbelser på at øge sikkerheden i trafikken, som ligger bag vejmyndighedernes og andres stigende anvendelse af salt på gader og veje, men saltets skadelige virkninger er nu alligevel så omfattende, at anvendelsen af mange grunde bør forbydes. Hensynet til dyrene motiverer i sig selv et forbud. Jeg tror, at enhver, som har set en hund smide sig på ryggen, hylende af smerte efter at være kommet ind i et sådant saltbælte, vil give mig ret. Eller tænk på, hvordan det må føles for en hest med sår på koderne at bevæge sig der. Hensynet til befolkningens fodtøj, hvis levetid nedsættes gennem saltpåvirkningen, taler også for et forbud. Linoleum og en række andre af de moderne gulvbelægninger ødelægges også af saltet, og det er